

14/6/2022

Έρευνα για το φαινόμενο του Σχολικού Εκφοβισμού στο 1ο Πεπαρήθειο Δημοτικό Σχολείο Σκοπέλου.

Άξονας 3:

Επιμελητές: Νάτσης Θωμάς, Ψαρριανού Ιακώβη-Ειρήνη, Χαραλάμπους Φιλίτσα, Ρεντζούλα Ειρήνη, Μπαλαμπάνη Ζωή.

1.Εισαγωγή

Ο σχολικός εκφοβισμός και η θυματοποίηση στον χώρο του σχολείου είναι ένα φαινόμενο που δείχνει να έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια. Υπάρχει μια αύξηση ποσοστιαία στις ευρωπαϊκές χώρες (Schwartz, Barican, Waddell, Harrison, Nightingale, & Gray-Grant, 2008) με αυτά να κυμαίνονται στο δημοτικό από 3% - 10% (Kaltiala-Heino, Rimpelä, Rantanen και Rimpelä, 2000), με τους Whitney and Smith (1993) να αναφέρουν ότι η ποσοστιαία αύξηση αγγίζει το 27%. Όσον αφορά τους εφήβους, το ποσοστό φτάνει έως και το 51% (Bond, Carlin, Thomas, Rubin, & Patton, 2001).

Ο εκφοβισμός είναι η κάθε μορφή βίας ανάμεσα σε παιδιά/εφήβους, κάνοντας την εμφάνιση του τόσο στο σχολείο, όσο και στο εσωτερικό της κοινότητας όπως η γειτονιά και κάποιες φορές ακόμη και στο οικογενειακό περιβάλλον. Η εμφάνισή του παρατηρείται συνήθως κατά την απουσία ενήλικα, όμως έχουν παρατηρηθεί και περιπτώσεις όπου ενήλικοι είναι παρόντες αδυνατώντας να παρέμβουν (Nansel, Overpeck, et.al., 2001).

Τα αποτελέσματα του εν λόγω φαινομένου ταλαιπωρούν όχι μόνο βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα τους συμμετέχοντες, με συνέπειες καταστροφικές τόσο για τους θύτες όσο και για τα θύματα (Headley, 2004). Οι εμπειρίες σχολικού εκφοβισμού και θυματοποίησης έχουν συσχετιστεί με μια πληθώρα προβλημάτων προσαρμογής, συμπεριλαμβανομένων της κατάθλιψης, του άγχους, της χαμηλής αυτοεκτίμησης, της μοναξιάς για τα θύματα και της αντικοινωνικής συμπεριφοράς στη μελλοντική ζωή για τους θύτες (Bond et al., 2001).

2. Ορισμός του φαινομένου

Ο Σχολικός Εκφοβισμός και η θυματοποίηση αποτελεί μορφή επιθετικής συμπεριφοράς ή ως μορφές βίας με επανειλημμένη συχνότητα και για αρκετό χρονικό διάστημα που δέχεται ένας μαθητής/τρια (Olweus,1991). Το bullying είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για όλες τις βαθμίδες της σχολικής εκπαίδευσης από τους Βρετανούς, Ολλανδούς και Σκανδιναβούς και είναι συνυφασμένος με την κοροϊδία, το πείραγμα και τον

αστεισμό. Ο όρος σχολική βία χρησιμοποιείται από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους (Σώκου Κ,2003). Επίσης, άλλος ένας ορισμός αναφέρει ότι ο σχολικός εκφοβισμός-bullying είναι η κύρια μορφή με την οποία εμφανίζεται η σχολική βία και αποτελεί εσκεμμένη πράξη, που αποσκοπεί στην πρόκληση σωματικού ή ψυχικού πόνου και στην υποταγή του θύματος (Παπάνης, 2008).

2.1 Μορφές Σχολικού Εκφοβισμού

Το bullying περιλαμβάνει πράξεις παρενόχλησης ή/και εκφοβισμού και αφορά σε συγκεκριμένα είδη επιθέσεων, που χαρακτηρίζονται από το στοιχείο της σκοπιμότητας, περιλαμβάνει σωματικές, λεκτικές ή ψυχολογικές απειλές και έχει ως σκοπό να βλάψει ή να διαταράξει. Ο εκφοβισμός μπορεί να θεωρηθεί ως κοινωνικό φαινόμενο που περιλαμβάνει μία άνιση σχέση εξουσίας, είτε πραγματική είτε υποτιθέμενη, μεταξύ του δράστη ή των δραστών και του θύματος και συχνά συνδέεται με την ιεραρχία μίας ομάδας και τις συμπεριφορές που αναπτύσσονται σε αυτή (Nansel, Overpeck, et.al. , 2001).

3. Σκοπός μελέτης

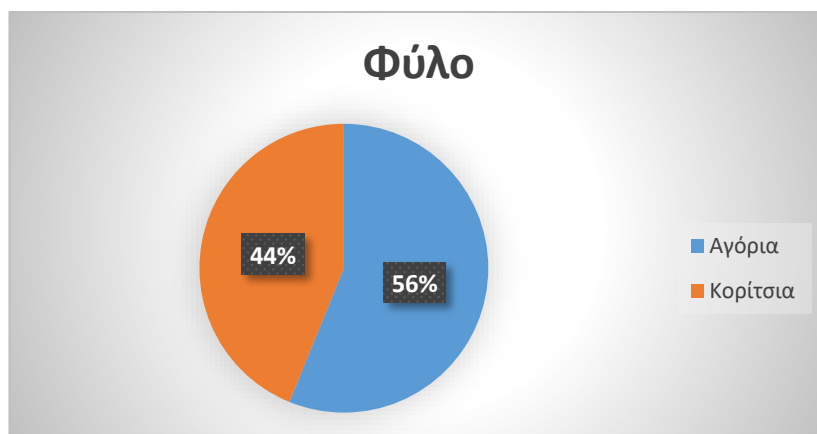
Η παρούσα έρευνα έχει ως κύριο σκοπό να διερευνηθεί το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού στο σχολείο μας τη δεδομένη χρονική στιγμή. Το βασικό ερώτημα είναι το πόσο συχνά τα παιδιά έχουν πέσει θύμα σχολικού εκφοβισμού αλλά και τη συχνότητα που έχουν γίνει μάρτυρες ενός τέτοιου περιστατικού.

3.1. Μεθοδολογία – δειγματοληψία

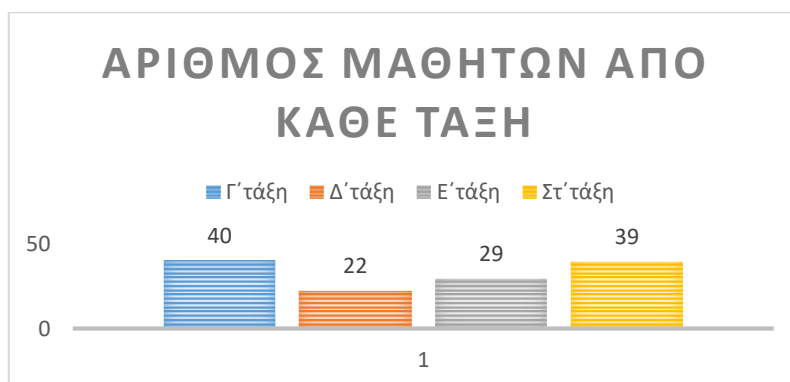
Το εργαλείο της έρευνας αποτέλεσε το ερωτηματολόγιο 13 ερωτήσεων. Πραγματοποιήθηκε σε παιδιά από Γ΄- Στ΄ και ηλικίας 8-12 ετών του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Σκοπέλου. Το δείγμα ανέρχεται σε 130 ερωτηματολόγια που καλύπτει το 95% των παιδιών του σχολείου που φοιτούν στις τάξεις αυτές.

3.2. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 130 μαθητές/τριες. Οι 73 και ποσοστό 56% ήταν μαθητές ενώ 57 και ποσοστό 44% ήταν μαθήτριες. Επίσης από τους 130 μαθητές/τριες οι 40 και ποσοστό 30,76% ήταν μαθητές/τριες της Γ΄ τάξης, 22 και ποσοστό 16,92% μαθητές/τριες της Δ΄ τάξης, 29 και ποσοστό 22,30% Ε΄ τάξης και 39 και ποσοστό 30,02% Στ΄ τάξης.

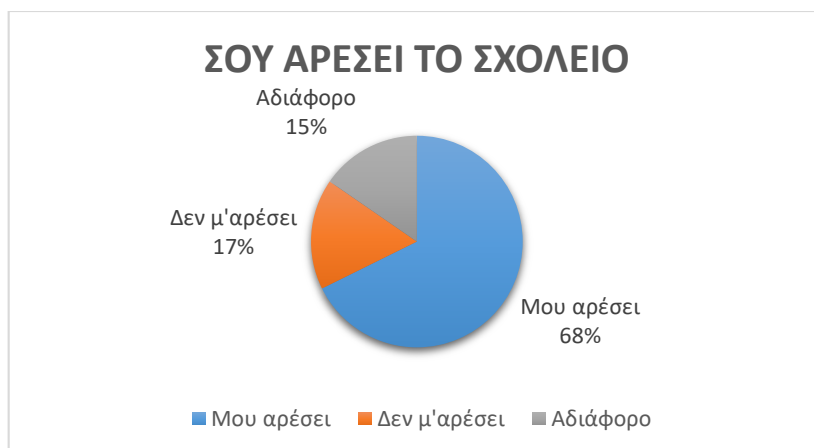

Εικόνα 1: Φύλο

Εικόνα 2: Αριθμός μαθητών από κάθε τάξη

Στην ερώτηση 3, το 68% των μαθητών/τριών απάντησαν ότι τους αρέσει το σχολείο. Το 17% πως δεν τους αρέσει ενώ το 15% απάντησε πως τους είναι αδιάφορο.

Εικόνα 3: ΣΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στην ερώτηση 4, 92 παιδιά και ποσοστό 71% απάντησαν ότι έχουν 4 και παραπάνω καλούς φίλους στην τάξη τους. Τα 34 παιδιά και ποσοστό 26% απάντησαν ότι έχουν 1 έως τρεις καλούς φίλους στην τάξη τους ενώ 4 παιδιά και ποσοστό 3% απάντησαν πως δεν έχουν κανέναν καλό φίλο στην τάξη τους.

Εικόνα 4: ΠΟΣΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΕΧΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΣΟΥ;

Στην ερώτηση 5, 28 παιδιά και ποσοστό 22% θεωρούν ότι ο σχολικός εκφοβισμός είναι μόνο η σωματική βία. Τα 18 παιδιά και ποσοστό 14% πιστεύουν πως είναι μόνο συναισθηματική βία. Τα 13 από αυτά και ποσοστό 10% θεωρούν τον σχολικό εκφοβισμό τη λεκτική βία, 6 παιδιά και ποσοστό 5% το ανεπιθύμητο άγγιγμα, ενώ 64 παιδιά και ποσοστό 49% πιστεύουν πως ο σχολικός εκφοβισμός είναι κάθε μορφή βίας.

Εικόνα 5: Τι νομίζεις ότι είναι ο σχολικός εκφοβισμός;

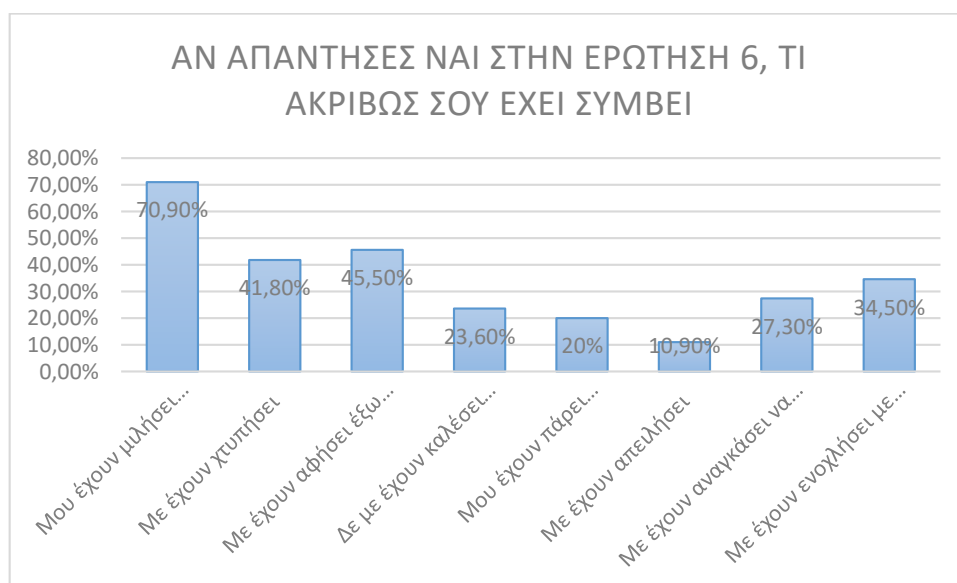
Στην ερώτηση 6 , οι 55 μαθητές/τριες και ποσοστό 42% απάντησαν πως τους έχει συμβεί είτε/και σωματική βία, είτε/και συναισθηματική βία, είτε/και λεκτική βία, είτε/και ανεπιθύμητο άγγιγμα, είτε όλα τα παραπάνω. Οι 75 μαθητές/μαθήτριες και ποσοστό 58% απάντησαν πως δεν τους έχει συμβεί τίποτα από αυτά που λέει πιο πάνω.

Εικόνα 6: Σου έχει συμβεί κάτι από αυτά που λέει πιο πάνω;

Στην ερώτηση 7 , από τα παιδιά που απάντησαν ναι στην προηγούμενη ερώτηση το 70,90% αυτών απάντησε είτε/και του/της έχουν μιλήσει άσχημα/έχουν βρίσει, το 41,80% είτε/και τον/την έχουν χτυπήσει, το 45,50% είτε/και τον/την έχουν αφήσει έξω από το παιχνίδι ή δραστηριότητες, το 23,60% είτε/και δεν τον/την έχουν καλέσει

σε πάρτι, το 20% είτε/και του/της έχουν πάρει αντικείμενα ή χρήματα, 10,90% είτε/και τον/την έχουν απειλήσει, 27,30% είτε/και τον/την έχουν αναγκάσει να κάνει πράγματα που δεν θέλει ενώ το 34,50% τον/την έχουν ενοχλήσει με άλλον τρόπο. Στην τελευταία απάντηση χαρακτηριστική είναι η απάντηση ενός μαθητή ότι τον ενοχλούν διότι είναι από τη Ρωσία και τον κοροϊδεύουν για τον πόλεμο που γίνεται με την Ουκρανία.

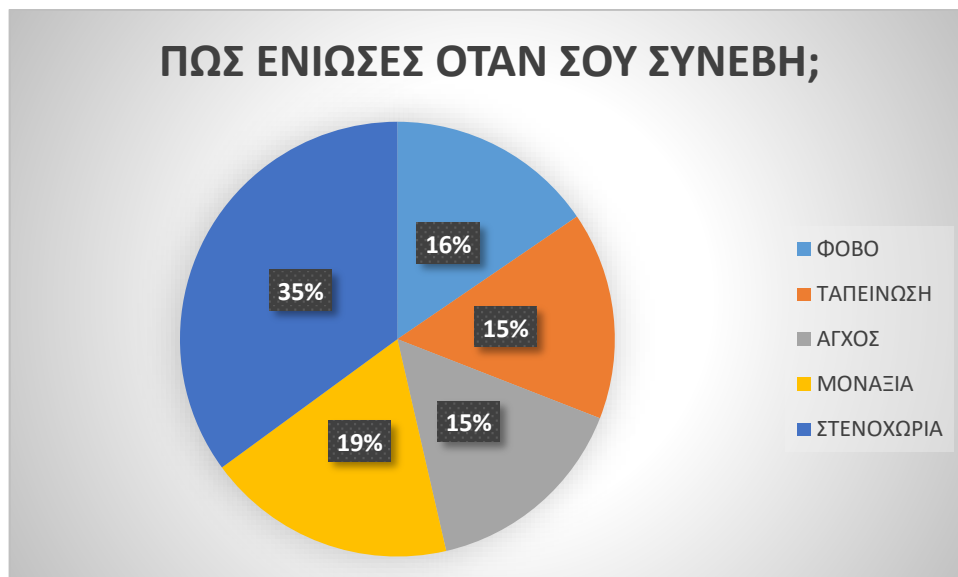
Εικόνα 7: Αν απάντησες ναι στην Ερώτηση 6, τι ακριβώς σου έχει συμβεί;

Στην ερώτηση 8, το 56% δηλαδή 71 μαθητές/τριες αναφέρουν πως δεν τους έχει συμβεί ποτέ κάτι από τα παραπάνω, το 35% και 44 μαθητές/τριες απάντησαν πως τους έχει συμβεί 1 με 3 φορές, το 8% δηλαδή 10 μαθητές/τριες αναφέρουν πως τους συμβαίνουν συχνά ενώ το 1% και 2 μαθητές/τριες θεωρούν ότι τους συμβαίνει κάθε μέρα.

Εικόνα 8: Πόσο συχνά σου έχει συμβεί κάτι;

Στην ερώτηση 9, από τα παιδιά που έχει συμβεί σε αυτά κάποια από τα παραπάνω το 35% και 34 παιδιά είτε/και στενοχωρήθηκαν, 19% είτε/και ένιωσαν μοναξιά, 15% είτε/και αγχώθηκαν, 15% είτε/και ένιωσαν ταπείνωση και τέλος 16% είτε/και φοβήθηκαν.

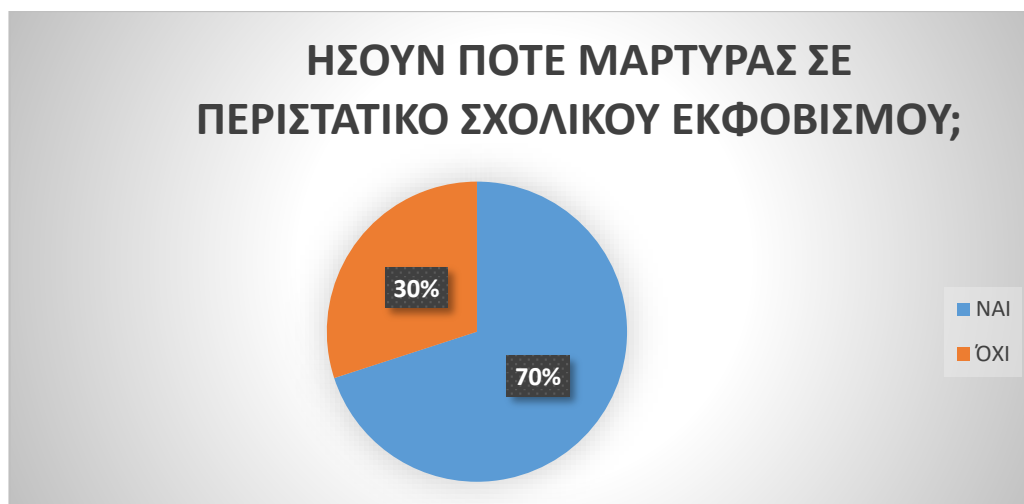
Εικόνα 9: Πώς ένιωσες όταν σου συνέβη;

Στην ερώτηση 10, το 32% των μαθητών/τριων απάντησε πως το άτομο στο οποίο απευθύνθηκε δεν έκανε τίποτα/ αδιαφόρησε, το 26% μάλωσε τιμώρησε τον ένοχο, το 31% στάθηκε δίπλα του και το 11% του έδειξε εμπιστοσύνη.

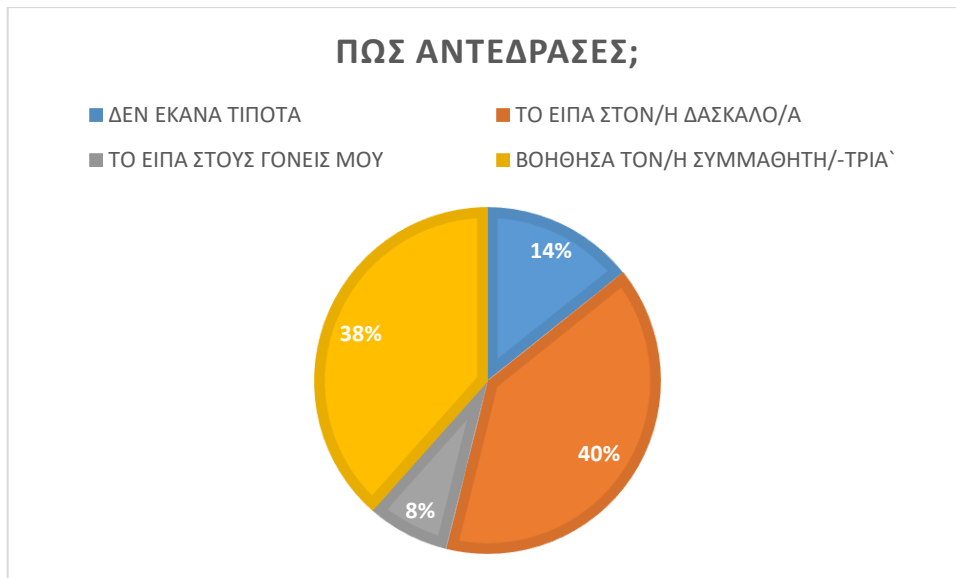

Στην ερώτηση 11, αν ήταν ποτέ μάρτυρας σχολικού εκφοβισμού το 70% ανταποκρίθηκε θετικά και το 30% ανταποκρίθηκε αρνητικά.

Στην ερώτηση 12, από τα παιδιά που αποκρίθηκαν θετικά στην ερώτηση 11 στην ερώτηση πώς αντέδρασαν το 14% δεν έκαναν τίποτα, το 40% το είπαν στον/η δάσκαλο/α το 8% το είπε στους γονείς του και το 38% ανέφερε πως βοήθησε τον/η συμμαθητή/ριά του.

Στην ερώτηση 13 , από τα παιδιά που ήταν μάρτυρες σχολικού εκφοβισμού όταν είδαν να γίνεται μία πράξη σχολικού εκφοβισμού το 9% αναφέρουν ότι δεν έκαναν τίποτα, το 57% ένιωσαν οργή ή θυμό και το 34% αγανάκτηση.

3.3. Συμπεράσματα.

Από την έρευνα που έγινε στο σχολείο μας διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές/τριες σε μεγάλο ποσοστό γνωρίζουν ότι ο Σχολικός Εκφοβισμός περιλαμβάνει όλες τις μορφές βίας. Οι μαθητές/τριες έχουν βιώσει τουλάχιστον μία μορφή βίας κάποια στιγμή στη σχολική ζωή τους, ωστόσο με τον πλήρη ορισμό του Σχολικού Εκφοβισμού, το φαινόμενο εκδηλώνεται σε μικρό ποσοστό. Τα κύρια συναισθήματα που προκλήθηκαν από την εμπειρία τους σε κάποια μορφή βίας ήταν στενοχώρια και μοναξιά. Σε μεγάλο ποσοστό οι μαθητές/τριες αναφέρουν ότι έχουν γίνει μάρτυρες κάποιου περιστατικού βίας που εκδηλώθηκε στο σχολείο μας και σε συντριπτικό ποσοστό είτε βοήθησε το θύμα, είτε το ανέφερε σε κάποιον/α εκπαιδευτικό.

4 Βιβλιογραφία

- Bond, L., Carlin, J. B., Thomas, L., Rubin, K., & Patton, G. (2001). *Does Bullying Cause Emotional Problems? A Prospective Study of Young Teenagers.* British Medical Journal, 323, 480-484.

- Headley, S. (2004). *Bullying and violence. Youth Studies in Australia*, 23(2), 60.
- Kaltiala-Heino, R., Rimpelä, M., Rantanen, P., & Rimpelä, A. (2000). *Bullying at School - An Indicator of Adolescents at Risk for Mental Disorders*. *Journal of Adolescence*, 23, 661-74.
- Nansel TR, Overpeck MD, Pilla R, Ruan WJ, Simons-Morton B, Scheidt PC. *Bullying behaviors among US youth – prevalence and association with psychosocial adjustment*. *JAMA* 2001
- Παπάνης, Ε. (2008). *Σχολική βία: Φαινόμενο της εποχής*. Διαθέσιμο στο: www.iatronet.gr/article.asp?art_id=6022
- Schwartz, C, Barican, J., Waddell, C., Harrison, E, Nightingale, L., & Gray-Grant, D. (2008). *Addressing bullying behaviour in children. Children's Mental Health Research Quarterly*, 2(4), 1-20.